

SOC587 Antropologické teorie

Vyučující: Csaba Szaló, Irena Kašparová, Adéla Suralová, Zuzana Sekeráková-Búriková a Eva Šlesingerová

ECTS: 10

Výuka: středy 17:00 — 18:30

Konzultace: dle individuálních konzultačních hodin konkrétních vyučujících

Kontaktní osoba pro rok 2016: Eva Šlesingerová (eslesi@fss.muni.cz)

Anotace:

Cílem magisterského kursu Antropologické teorie je 1) nabídnout studujícím základní přehled o debatách a teoriích, které jsou živou součástí soudobé antropologie, 2) prostřednictvím přednášek a seminářů provést studující konkrétními způsoby aplikace teorií, které jsou svázány s aktuálně probíhajícími výzkumy vyučujících a v neposlední řadě 3) inspirovat sdílení a debaty vyrůstající z pravidelné četby textů, výzkumných poznámek, stávajících či začínajících magisterských výzkumů. Kurz Antropologické teorie nabízí vzhled do současných teorií, konceptů a analytických nástrojů, které jsou součástí například: obecné teorie kritické antropologie, fenomenologické teorie, teorie temporality, teorie biosociality, posthumanismu, obratu k materialitě, feminismu, současné teoretické debaty týkající se etnicity, atd. Kurz je postaven na spolupráci vyučujících antropologie, kteří do svých přednášek zahrnou jak svoje nejnovější inspirace ze svých výzkumů, tak také propojení s klasickými teoretickými debatami (linie funkcionalismu, symbolismu, post/strukturalismu či interpretativismu, atd.), tak že tvoří rozmanitý, nicméně vzájemně propojený celek. Obsah bude také rámován texty z časopisů, jako jsou např. *Anthropological Theory*, *International Migration Review*, a *Sociological Theory*. Ideálním cílem tohoto kursu je provokovat studující k samostatnému promýšlení, k dialogu, a ke smysluplné aplikaci teoretických konceptů, se kterými se v kurzu seznámí.

Podmínky udělení kreditů:

1. **vypracování průběžných prací na každou hodinu**, (1-2 stránkové resumé z četby), odevzdejte do odevzdávací kurzu v IS (do složky „resumé“), vždy nejpozději hodinu před přednáškou
hodnocení: za všechna resumé můžete získat *celkem až 30 bodů* (za každé chybějící nebo nedodané včas 0 bodů)
2. odevzdání **závěrečného eseje** (do 8. ledna 2017, do odevzdávací kurzu v ISu, 7 – 10 normostran)
hodnocení: za odevzdání eseje v termínu můžete získat *celkem až 70 bodů*
3. **docházka** v tomto kurzu je povinná (možné dvě neomluvené absence) v případě každé další neomluvené absence se snižuje výsledná známka o jeden stupeň

Hodnocení:

- A: 100– 95
B: 94 - 90
C: 89 - 70
D: 69 – 65
E: 64 – 60

F: 59 – 0

Harmonogram kurzu:

1. 21.9. Úvod do kurzu

2. 28.9. Antropos dnes_ postava člověka a kategorie živého

(Eva Šlesingerová)

co je to člověk, co je to život, humanismus, posthumanismus, transspecies/multispecies anthropology

Povinná literatura:

- Kohn, E. 2007. „How dogs dream? Amazonian natures and the politics of transspecies engagement“. In: *American Ethnologist*, Vol. 34, No. 1, pp. 3–24.

Doplňující literatura:

- AGAMBEN Giorgio. 1995 (1998). *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Stanford. California: Stanford University Press. str. 9 -15 (Introduction).
- BRAIDOTTI, Rosi. 2006. „Posthuman, All Too Human, Towards a New Process Ontology“, In: *Theory, Culture & Society*, London:SAGE, 23(7–8): 197–208.
- FRANKLIN, Sarah. 2011. „Future Mix: Remodelling Biological Futures“, In: *Humanimalia: a journal of human/animal interface studies*. Volume 2, Number 2 (<http://www.depauw.edu/humanimalia/issue%2004/pdfs/franklin.pdf>)
- HARAWAY Donna. 2008. “We have never been human”. In: *When species meet*. University of Minnesota Press. str.3-45 (dostupné elektronicky, knihovna FSS MU)
- HELMREICH Stefan. 2011. “What was life? Answers from Three Limit Biologies”. *Critical Inquiry* 37 (4):671-696. http://web.mit.edu/anthropology/pdf/articles/helmreich/helmreich_what_was_life.pdf
- KOHN, E. 2013. *How forests think. Toward an Anthropology beyond the Human*. Berkeley: University of California Press.
- PYYHTINEN Olli a TAMMINEN Sakari. 2011. “We have never been only human: Foucault and Latour on the question of the Anthropos”, *Anthropological Theory*, vol. 11, no2: 135-152.

3. 5.10. Ozvěny feministických teorií v antropologii

(Adéla Souralová)

gender v antropologii, feministická antropologie, intersekcionalita

Povinná literatura:

- STRATHERN, M. 1987. "An Awkward Relationship: The Case of Feminism and Anthropology", *Signs* 12 (2): pp. 276-292.

Doplňující literatura:

- THORNE, B., J. Stacey. 1985. „Missing feminist revolution in sociology.“ *Social Problems* 32:4, pp. 301-316.
- DI LEONARDO, M. (ed.) 1991. *Gender at the Crossroads of Knowledge. Feminist Anthropology IN THE POSTMODERN ERA*. UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS.
- LEWIN, E. 2006. „Introduction.“ In: *Feminist anthropology: a reader*. Wiley-Blackwell. Pp. 1-38.

- ROSALDO, R. 1980. „The Use and Abuse of Anthropology: Reflections on Feminism and Cross-cultural understanding.“ *Signs* 5 (3): Pp. 398-417.
- COLLINS, P.H. 1990 (2000). *Black Feminist Thought: Knowledge, Consciousness and the Politics of Empowerment*. New York and London: Routledge.
- GELLER, P.L., M.K. Stockett. 2006. *Feminist anthropology: past, present and future*. University of Pennsylvania Press.

4. 12.10. Biosocialita a společnost_ BioTeorie a technologie

(Eva Šlesingerová)

biosocialita, biospolečnosti, becomings, technologie, umělý život

Povinná literatura:

Pálsson Gísli. 2013. “Ensembles of biosocial relations”. In: *Biosocial Becomings. Integrating Social and Biological Anthropology*. Pálsson Gísli a Ingold Tim (eds.) Cambridge: Cambridge University Press. p. 22-41

Doplňující literatura:

- Helmreich, Stefan. 2010. The Emergence of Multispecies Ethnography. *Cultural Anthropology* 25(4):545-575.
(http://web.mit.edu/anthropology/pdf/articles/helmreich/helmreich_multispecies_ethnography.pdf)
- Kac, Eduardo (ed) 2007. *Signs of Life*. Massachusetts Institute of Technology, str: 1-28
- Rabinow, Paul. 1996. “Artificiality and Enlightenment: From Sociobiology to Biosociality”. In: *Anthropologies of Modernity. Foucault, Governmentality and Life Sciences*. Ed. by Jonathan Xavier Inda. Oxford:Blackwell, p.181-193

5. 19.10. Vliv migračních studií na rekonceptualizaci pojmů rodina a příbuzenství

(Adéla Souralová)

Kinning, transnacionální rodičovství, fiktivní příbuzenství a podoby rodinných vazeb v/po migraci

Povinná literatura:

- HOWELL, Signe. 2003. “Kinning: the Creation of Life Trajectories in Transnational Adoptive Families.” *Journal of the Royal Anthropological Institute* 9: 465-484.
- DI LEONARDO, M. 1987. „The Female World of Cards and Holidays: Women, Families, and the Work of Kinship.“ *Signs* 12 (3): 440-453.

Doplňující literatura:

- FAUBION, James D. 2001. “Introduction: Towards the Anthropology of the Ethnics of Kinship.” Pp. 1-28 in James Faubion (ed.). *The ethics of kinship: ethnographic enquiries*. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Jørgen CARLING, Cecilia MENJÍVAR & Leah SCHMALZBAUER. 2012. “Central Themes in the Study of Transnational Parenthood.” *Journal of Ethnic and Migration Studies* 38 (2): 191-217.
- FONER, Nancy. 1997. “The Immigrant Family: Cultural Legacies and Cultural Changes.” *International Migration Review* 31 (4): 961-974.

- EBAUGH, Helen Rose, Mary Curry. 2000. "Fictive Kin as Social Capital in New Immigrant Communities." *Sociological Perspectives* 43 (2): 189-209.
- PRIBILSKI, J. 2004. „‘Aprendemos a convivir’: conjugal relations, co-parenting, and family life among Ecuadorian transnational migrants in New York City and the Ecuadorian Andes“. *Global Networks* 4(3):313-334.
- BALDASSAR, L. 2007. „Transnational Families and the Provision of Moral and Emotional Support: The Relationship between Truth and Distance.“ *Global Studies in Culture and Power* 14 (4): 385–409.
- FOG OLWIG, Karen. 2002. „A wedding in the family: home making in a global kin network.“ *Global Networks* 2 (3): 205–218.
- HOWELL, S. 2006. *The Kinning of Foreigners. Transnational Adoption in a Global Perspective*. New York, Oxford: Berghahn.
- SAHLINS, M. 2011. "What kinship is" (part one). *Journal of the Royal Anthropological Institute* 17 (1): 2-19.

6. 26. 10. Čtecí týden

7. 2.11. Výzvy současné etnografie

(Zuzana Sekeráková-Búriková)

Povinná literatura:

Burawoy, Michael. 2013. Ethnographic Fallacies: Reflections on Labour Studies in the Era of Market Fundamentalism. *Work, Employment and Society*. 27 (3) 526-536. (text si môžete pozrieť/stiahnuť na stránke Michaela Burawoy-a <http://burawoy.berkeley.edu/index.htm>)

Doplňujúci literatura:

- Burawoy, Michael. 2009. [The Extended Case Method: Four Countries, Four Decades, Four Great Transformations and One Theoretical Tradition](http://burawoy.berkeley.edu/index.htm). University of California press. (text si môžete pozrieť/stiahnuť na stránke Michaela Burawoy-a <http://burawoy.berkeley.edu/index.htm>)
- Burawoy, Michael. 1998. The Extended Case Method. *Theoretical Sociology*. 16: 1, March 1998. 4-33. (text si môžete pozrieť/stiahnuť na stránke Michaela Burawoy-a <http://burawoy.berkeley.edu/index.htm>)
- Burawoy, Michael. 2000. [Global Ethnography: Forces, Connections, and Imaginations in a Postmodern World](http://burawoy.berkeley.edu/index.htm). (text si môžete pozrieť/stiahnuť na stránke Michaela Burawoy-a <http://burawoy.berkeley.edu/index.htm>)
- Evans-Pritchard. E. E. 1976. Appendix IV. Some reminiscences and Reflections on Fieldwork. In *Witchcraft, Oracles, and Magic among the Azande*. Oxford: Clarendon Press. Str. 240-254.
- Geertz, Clifford. 2000 [1973]. Záludná hra: Poznámky ke kohoutím zápasům na Bali. In *Interpretace kultur*. Slon: Praha. Str. 455 -501.
- Geertz, Clifford. 2000 [1973]. Zhušťený popis: K interpretativní teorii kultury. In *Interpretace kultur*. Slon: Praha. Str. 13-42.
- Malinowski, Bronislaw. 2009. 1. Kapitola. In *Argonauts of the Western Pacific: an account of native enterprise and adventure in the archipelagoes of Melanesian New Guinea*. London: Lightning Source.

8. 9.11. Obrat k materialitě

(Zuzana Sekeráková-Búriková)

Povinná literatura:

Henare, Amiria, Holbraad, Martin, Wastell, Sari. 2007. Introduction: Thinking through things. In *Thinking through things*, edited by Henare, Amiria, Holbraad, Martin, Wastell, Sari. London: Routledge. 1 – 29.

Doplňující literatura:

- recenzie na "Thinking through things" na <http://blogs.nyu.edu/projects/materialworld/>
- Appadurai, Arjun (ed.).1986. *Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bourdieu, P 1990 [1970] 'The Kabyle house or the world reversed'. In *The logic of practice*. Polity. 271-283.
- Gell, Alfred. 1999. Technology of Enchantment and the Enchantment of Technology. In Eric Hirsch (ed.) *The Art of Anthropology*. London: Atlone. 159-186.
- Keane, Webb. 2005. The Hazards of New Clothes: What Signs Make Possible. In *The Art of Clothing* edited by Susanne Küchler and Graeme Were, UCL Press, pp. 1-16,
- Kopytoff, Igor. 1986. The Cultural Biography of Things: Commoditization as Process. In Arjun Appadurai (ed.) *Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press. 64-91.
- Miller, Daniel. 1987. *Material culture and mass consumption*. Oxford: Blackwell.
- Miller, Daniel (ed.). 2005. *Materiality (Politics, History, and Culture)*. Duke University Press.
- Munn, Nancy. 1970. The transformation of subjects into objects in Walbiri and Pitjantjatjara myth. In *Australian Aboriginal Anthropology*, edited by R. Berndt, pp. 141-63. University of Western Australia Press, Nedlands.
- Tilley, Crhiss. 2001. Ethnography and Material Culture. In *Handbook of Ethnography*, edited by Paul Atkinson et all. London. Sage Publications Ltd. 258-268

Študujúcim sa odporúča sledovať Material World: <http://www.materialworldblog.com/>

9. 16. 11. Dítě, dětství a autoetnografický rámec v současné soc. antropologii

(Irena Kašparová)

Povinná literatura:

- Postman. Neil. 1982. *The Disappearance of Childhood*. Vintage Books: NY (kapitoly 1-8).

Doplňující literatura:

- James, Allison and Adrian L. James. 2004. *Constructing Childhood. Theory, Policy and Social Practice*. New York: Palgrave, především strany 1-106
- Nosál, Igor (ed.). 2004, *Obrazy dětství v dnešní české společnosti. Studie ze sociologie dětství*. Brno: Barrister and Principal, především strany 7-13 a 169 - 203
- ELLIS, C., Adams, T., & BOCHNER, A. (2010). Autoethnography: An overview. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 12(1).

Retrieved from <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1589/3095>

10. 23.11. Současné antropologické teorie učení (se) a vzdělávání (Irena Kašparová)

Povinná literatura:

- LANCY, David F., BOCK, John., GASKINS, Suzanne. Ed. 2010. *The Anthropology of Learning in Childhood*. New York, Toronto, Plymouth: AltaMira Press , především kapitoly 1,2,3,4,7,9 a 18.

Doplňující literatura:

- Grenfell, Michael and David James. 1998. *Bourdieu and Education: Acts of Practical Theory*. Oxon: Falmer Press
- Liessmann, Konrád Paul. 2012. *Teorie nevzdělanosti. Omyly společnosti vědění*. Praha: Academia

11. 30.11. Proces konceptualizace při zkoumání transnacionální migrace (Csaba Szaló)

Povinná literatura:

Lacroix, Thomas 2014 "Conceptualizing Transnational Engagements: A Structure and Agency Perspective on (Hometown) Transnationalism." *International Migration Review*: n/a–n/a. (early view, online)

Doplňující literatura:

Na tuto hodinu si připravte resumé z četby tak, že použijete nejen text ze zadané literatury, ale sami si aktivně najdete ještě nejméně jeden další relevantní text k tématu, který do tohoto resumé zapracujete.

12. 7.12. Antropologizace sociologie Pierra Bourdieu pomocí fenomenologické teorie životního světa (Csaba Szaló)

Povinná literatura:

Atkinson, Will. 2010. "Phenomenological Additions to the Bourdieusian Toolbox: Two Problems for Bourdieu, Two Solutions from Schutz". *Sociological Theory* 28(1): 1–19.

Doplňující literatura:

Na tuto hodinu si připravte resumé z četby tak, že použijete nejen text ze zadané literatury, ale sami si aktivně najdete ještě nejméně jeden další relevantní text k tématu, který do tohoto resumé zapracujete.

13. 14. 12. Teorie temporality v antropologii sociálního života (Csaba Szaló)

Povinná literatura:

Hodges, Matt. 2008 "Rethinking Time's Arrow: Bergson, Deleuze and the Anthropology of Time." *Anthropological Theory* 8(4): 399–429.

Doplňující literatura:

Na tuto hodinu si připravte resumé z četby tak, že použijete nejen text ze zadané literatury, ale sami si aktivně najdete ještě nejméně jeden další relevantní text k tématu, který do tohoto resumé zapracujete.